

Bátaszéki bukovinai székely népcsoport

A székelyek eredete a magyarokéhoz hasonlóan a történelmi múlt homályába vész. A bukovinai székelyek eredete viszont pontosan meghatározható: azok az emberek, akik az 1764. január 7-i madéfalvi veszedelmet túléltek és a Kárpátokon túlra menekültek, az 1770-es, 1780-as években öt székely magyar falut (Andrásfalva, Hadikfalva, Fogadjisten, Istensegíts, Józseffalva) alapítottak Bukovinában. A terület 1920-ig az Osztrák-Magyar-Monarchia része volt, majd a déli része Romániához került és egyúttal megkezdődött az erőszakos románosítás. Ez azt jelentette, hogy 1932-ben Józseffalván sem magyar tanító, sem pap, sem tanár nem volt. A magyar nyelv használatát is tiltották. Sok család megfogalmazta Magyarországra való hazatérési szándékát. Dr. Németh Kálmán plébános 1932-ben került Józseffalvára és ennek a forrongásnak az élére állt. 1941. május 11-én aláírta a bukovinai székelyek hazatelepítéséről szóló megállapodást és megkezdték a hazatelepítést. A családok lemondtak román állampolgárságáról, otthagyták házukat, földjeiket és kis csomagjaikkal „hazatérőt” kértek. A székelyek Kosnánál lépték át a magyar-román határt. A sok előkészítést ellenére nem volt egyértelmű, hogy hova kerülnek. Voltak elképzelések, hogy például Horthy Miklós kenderesi birtokára és a köré lesznek letelepítve, Mindszenty József révén Fejér és Veszprém megyében gondolkodtak, bár a kalocsai érsek éppen a Kalocsa környéki letelepítést szorgalmazta. A világháború kezdetén Magyarország visszafoglalta a korábban elcsatolt bácskai területeket. Ide telepítették a bukovinai székelyeket. 1944-ben menekülniük kellett innen a szerb partizánok elől. A világháború végéig dunántúli falvakban húzták meg magukat. 1945. május 7-8-án keltek útra a székely családok Bonyhádra, ahol különböző, németek lakta településekre irányították őket. Előbb Mórággy lett volna a letelepedés helye, végül nagy részük Bátaszékre, a többiek Vaskútra kerültek. 1945-ben 245 családot és 1048 személyt írtak össze a hivatalos szervek, 1948-ban már csak 149 családot és 636 főt. Főleg Józseffalváról, és Hadikfalváról jöttek ide, míg az utóbbiak nagy része tovább vándorolt. De, ahogy a későbbi történelem igazolja ez már valóban végleges otthonnak bizonyult.

A Bátaszéki Székely Népdalkör elődét Dr. Németh Kálmán még a bukovinai Józseffalván alapította valamikor 1932-ben. Bátaszéken 1970-ben alakult újjá és azóta is folyamatosan működik. Jelenlegi vezetője Szabó Éva. Erre a magra épült rá a Baráti Kör 1989-ben. Tíz év múlva bírósági bejegyzéssel közhasznú egyesületté lett. Igyekeznek a még élő régiek elmondása, az időközben rögzítettek és az itt élők hatására még meglévő hagyományainkat megőrizni. Némelyeket folyamatosan, másokat időnként, de évi rendszerességgel megrendezik. Évente egyszer közgyűlést tartanak. Mindig megtartják a húshagyati bált és változó létszámmal, de Pünkösdkor igyekeznek eljutni Csíksomlyóra is. Ilyenkor mennek el Bukovinába és felkeresik az öt régi magyar falut. A “Bukovinai Találkozások” Nemzetközi Folklorfesztiválok, Bonyhád minden évben, külföldön esetenként vesznek részt. Többször együtt lépnek fel izményi barátaikkal, legutóbb a hertelendyfalviak voltak náluk 2008 nyarán. Van kapcsolatuk a sombereki és a csernakeresztúri székelyekkel is, bár ők már igen régen voltak Bátaszéken. Többek között a Bátaszéki Tájház és a gasztronómiai est is az ő kezdeményezésükre született meg.

